

עין משפט‏**ג**‏**נר מצוה**

צו א מיי פֿי מהלכות אישות הלכה י"ד טור שו"ע א"ח סימן תקנ"א סעיף א:
צב ב מיי פ"א מהלכות יבום הלכה יא ספג עשין ג טושי"ע אה"ע סימן קסא סעיף ח:
צבג ג מיי שם הלכה ט טור ש"ע שם סעיף א:

מוסף רש"י

לא אונו. אין אמתות הל עליו לאסור אילת קדשים (ב"מ יח.) אם מתה אינו נאסר בקדשים מחמת אמתות (סנהדרין כח.). ולא מיטמא לה. אם כן אינו שם) דמכר כי אם לשאריו והיינו אשתו, והאי לא שאריו הוא דלא בלו עדיין לדי קרובי בער (ב"מ שם.) וכן היא לא אוננת. אינה נאסרת באימות מחמת בקדשים (סנהדרין שם.) ולא מיטמא לה. לא מוסס כהונה קאמר, דאין כהנות מחזרות על הטומאה, דמכר בני הארץ, אלא אינה זוקקה לטמא לו, לא כהנת ולא ישראלית, שמתה להתעסק בשענה ממי מזה האמורים בפרשה, דמכר לה יעמא, ומתא לה יעמא מזה ואם לא ילה מטמאים אותו בעל כרחו ומעשה ביוסף הכהן כ"י בתורת הכהנים (ב"מ יח.) ובש"י בחובות ג. צפ: אינה מצוה להתעסק בו, ואידי דתנא לא אוננת מתא ולא מטמאת, ולא דוקא, דנשים דכהונה לא חזיהו על הטומאה (סנהדרין כח:) ובש"י לעיל בס: ולית דלא גרסי אינה מטמאה (סנהדרין שם) ולי נראה ולא מיטמאת כגון בגדל ששראליים מחזירים על הטומאים מונבננתם לא תגעו בנמ"י ר"ה (וש"י בס:.) מתא אינו יורשה. מדועות בית אביה דלא תקון ירושת הבעל עד שמכנס לחופה או שמסתר לשלושים (כתובות ג.) א: דיוסות הבעל נפקא לן משאריו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה בב"ב (ק"א:) והא לאו שאריו הוא (ב"מ יח:) ובש"י בחובות יסג.

מת הורא. נתייה, גובה בתובתה. מנה מאמס ומוספת אם תנב לה (כתובות ג.) בדכמת לא מן האירוסין מוקמינן לה בשנים אחרין (סנהדרין כח:.) שבת שחל תשעה באב כו'. שובע (תענית כו:.)

מג:

יָרִית לִיה לרבי יוסי לַהֲבַחֵין לִית לִיה. ורדופה ומצרותיה דנקט לעיל משום ר"מ: **אָ** הבי היינו רבי יהודה. השתא לא צעי למימר דאיכא צינייהו איבול דלא מסתברא ליה למימר שלא יחוש רבי יהודה באיבול לענין נישואין כדפי' בקונטר' אע"ג דלפי המסקנא ליכא איבול בצרוסה מ"מ למאי דס"ד השתא דאיכא איבול בצרוסה אין סברא לומר שלא יחוש ר' יהודה לענין נישואין: **שְׂאֵנִי** בין אבידות חדשה. פי' בקונט' דאצילות דמשעה באב דהוי ישנה ודרכים קילא וקשיא דאכתי תקשי ק"ו כדמעיקרא ומפרש ר"ת שאני צין אצילות חדשה שאסרו ליהרס לפי שבחדשה יש להחמיר מציטנה משא"כ באצילות ישנה ובאצילות דרכים יש להחמיר טפי לענין משא ומתן דבאצילות דיחיד דמשה ומתן שהו דבר של פרהסיא אס יעסקון בפרקמטיא כל היום יצאו ויחמרו שאין חוששין להתאבל על ירושלים ולא דמי לאירוסין שאין אלא שעה אחת וכלאוקמינ' בקודם דקודם אבל בשבת שחל תשעה באב להיות בתוכה אסור ליהרס דאי שרי אכתי איכא ק"ו דכיצום ומינה במגילת סתרים מתמי ליהרס אפילו בט' באב שלא יקדמנו אחר ברחמים והציא רחיה מירושלמי וצ"ל דבאצילות דרכים יש להחמיר נמי בכיצום דכיצום נמי דבר של פרהסיא שלא יהו כולם עוסקים לכנס ולספר וליפות עצמם וגרחים שאין חוששין להתאבל כלל וא"ת דהכא אסרי' ליהרס תוך שלשים ובפרק בתרא דמו"ק (דף כג. ושם) תני כל שלשים יום לנישואין משמע דליהרס שרי וי"ל דההיא כרבי יהודה דשרי אי נמי נשואין נקט לאשמועינן דאפילו נשואין שרי מיד לאחר שלשים יום אע"פ שבאשתו קתני דנריך להמתין ג' רגלים וגרחה לר"ת דאע"ג דאסרינן באציו ובאמו בית השמחה עד י"ב חדש מ"מ מותר לישא אחר שלשים משום מצות פריה ורביה דכל ז' יום לנשואין סתמא קתני אפילו באציו ובאמו דלא מפליג אלא באשתו ואע"ג דקיים פריה ורביה שרי דהלכה כו' יהושע דאמר בהבא על יצמתו י"שא אשה בזקנותו שנאמר בצקר זרע את זרעך (קהלת יא) ואם יש לו בנים קטנים מותר לנכנס אפילו תוך ז' או שאין לו בנים כלל או לכל הפחות אחר שבעה כדמשמע בעוצאז י' דר' יוסף הכהן (מו"ק דף כג.) דבעוד שהיה צבית הקצרות אמר לאחיותה לפי וגדלי בני אחותך ומשמע דכנסה לאלתר מדקתני אעפ"כ לא בא עליה אלא לזמן מרובה

ומפרש התם דהיינו ז' ומשמע דלא בא עליה אבל נשואין הוו ור"ח הביא הירושלמי דקתני אע"פ שכנסה לא הכיר בה עד לאחר שלשים ומעשה באחת משודכת שמת אחיה לאחר הזמנת קרואים סמוך לחופה והתיר לכונסה תוך שלשים משום פריה ורביה דבעל מאחר שאם לא ישא את זו לא ישא אחרת ושמא אפי' אם לא היתה משודכת היה ממיר מאחר שחפץ בה יותר מאחרת כדאשכחן י' ברבי יוסף הכהן דמשום פרינסת בניו אשתראי אע"פ שהיתה אצילה מאחיותה ומינה התם לא אפשר באחרת לפי שמרחמת על בני אחיותה יותר משאר נשים והא דאסר במתני' ליהרס תוך שלשים ולא מפליג אפילו רואה לינשא למי שיש לו בנים קטנים או למי שאין לו בנים כלל לפי שזריכה להמתין עדיין קטנים מותר לישא ולבעול תוך ז' דלא מקיימא מצות פריה ורביה אלא בצעילה אבל תוך ז' ימי אצילות אסור לנכנס כדמוכא בריש כתובות (דף חתן קטרה י' ורבי יוסף הכהן אף על פי שדבר עמה צבית הקצרות לא כנס עד אחר שבעה או שמא משום פרינסת בנים שרי לנכנס אפילו תוך שבעה וק"ק לפירוש רבינו תם מדמתי במסכת שמחות פרק ז' גבי אשתו דנריך להמתין שלש רגלים כשיש לו בנים אלא שיש לו בנים קטנים מותר לישא אחרת לאחר שלשים יום ומותר לישא נריך לומר דלישא ולבעול קאמר דלכנס גרידא

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

י' אלא אימא רבי יוסי אומר כל הנשים ינשאו. חוץ מאלמנה. ורבי יוסי לא איבול אחא לאשמועינן דבנישואין אפילו רבי יהודה מודה דאסור בימי איבול דהא שמחה היא אלא ינשאו אחא לאשמועינן ופליגי דרבי יהודה דאמר כל הנשואות יתארסו ואחא ר' יוסי למימר אפילו נשואות ינשאו. וג' מחלוקות בדבר דת"ק אסר אפילו ארוסות ליהרס דגזרו ארוסת ראשון אטו נשואה וגזרינן ארוסין דאחרון אטו נשואין דאחרון ור' יהודה סבר הנשואות יתארסו ולא גזר אירוסין אטו נשואין והארוסות ינשאו ולא גזר ארוסה אטו נשואה אבל הבחנה מיהא אית ליה ונשואה לא תנשא ורבי יוסי אפילו הבחנה לית ליה: **ואיציעים אימא אים ליה**. ואפ"ה ינשאו קמני י' [ולא אנשואות קאין] אלא אארוסות קאי וי"ק כל הארוסות שנתגרשו ינשאו חוץ מן הארוסות אלמנות מחמת האיבול. ולקמן פריך מי חייל איבול אארוסה: **אי הכי היינו ר' יהודה**. דרבי יהודה נמי שרי ארוסה לינשא וליכא למימר הכא דלעיל דרבי יוסי איבול אחא לאשמועינן דנשואין אסור כל ז' יום דהא בנשואין כ"ע מודו דשמחה היא וינשאו דקאמר רבי יהודה אגרופה דליכא איבול קאמר: **איכא צינייהו נשואה ליהרס**. דקאמר רבי יהודה הנשואות יתארסו דלא גזר אירוסין אטו נשואין ואחא רבי יוסי למימר כל ארוסות (וגרשות) ינשאו הואיל וליכא איבול שרי ומשום הבחנה לא מיתסר דהא לאו מעוברת היא וארוסה אטו נשואה לא גזרינן אבל נשואות לא יתארסו דאיכא למיחש שמא מעוברת היא ואי שרית לה להתארס אחי לאינסובי: **כל הנשים יתארסו**. ואפילו נשואות: וכולן. הנשואות צין גרופה צין אלמנה לא ינשאו משום הבחנה עד שלשה חדשים: **הכא נמי**. תני הכי כל ארוסות גרשות ינשאו חוץ מן האלמנה אפי' ארוסה מפני האיבול: וכולן. הנשואות לא ינשאו אפי' גרופה דליכא איבול דחיישינן להבחנה: **אלא מסיפא דקמני וכוון לא ינשאו**. דעל כרחק אנשואות לא ינשאו קאי דהא אוקמא רישא אארוסות ינשאו ולא גזרינן משום הבחנה דנשואות הלכך סיפא אנשואות קאי דקתני לא ינשאו דבעינן הבחנה אבל איתרוסי שפיר דמי ולא גזרינן אירוסין אטו נשואין: **פריץ ואימא הכי נו'**. דודאי סיפא אנשואין קאי כדקאמרתי ומינה לא תיתינא לא ינשאו אלא לא יתארסו: **ולא מיטמאה**. י' כלומר אינה מצוה להתעסק בו: **גובה כחוצפה**. וכגון דכתב לה מן האירוסין: ה"ג **אלא סנאי היא**. אלא לעולם דקתני מתני' כל הנשים יתארסו וכדפרשינן בריש שמעתינן דאנשואות קאי ואיבול איכא צינייהו ואשמעינן דאירוסין בימי אבל אסור ודקשיא לך קודם הזמן דקתני ומארסין תנאי היא דאיכא למאן דאסר וההיא דקתני מארסין לאו דברי הכל היא ולא סבירא ליה לרבי יוסי: **אלא אמר רב אשי**. לא תוקמא כתנאי ורבי יוסי מודה בזההיא דמארסין ודקשיא לך ק"ו הוא שאני צין אצילות חדשה י' דמשעה באב דהוי אצילות ישנה ואצלות דרכים הלכך קילא: **במתני'** היתה

דכתב לה מן האירוסין: ה"ג **אלא סנאי היא**. אלא לעולם דקתני מתני' כל הנשים יתארסו וכדפרשינן בריש שמעתינן דאנשואות קאי ואיבול איכא צינייהו ואשמעינן דאירוסין בימי אבל אסור ודקשיא לך קודם הזמן דקתני ומארסין תנאי היא דאיכא למאן דאסר וההיא דקתני מארסין לאו דברי הכל היא ולא סבירא ליה לרבי יוסי: **אלא אמר רב אשי**. לא תוקמא כתנאי ורבי יוסי מודה בזההיא דמארסין ודקשיא לך ק"ו הוא שאני צין אצילות חדשה י' דמשעה באב דהוי אצילות ישנה ואצלות דרכים הלכך קילא: **במתני'** היתה

דכתב לה מן האירוסין: ה"ג **אלא סנאי היא**. אלא לעולם דקתני מתני' כל הנשים יתארסו וכדפרשינן בריש שמעתינן דאנשואות קאי ואיבול איכא צינייהו ואשמעינן דאירוסין בימי אבל אסור ודקשיא לך קודם הזמן דקתני ומארסין תנאי היא דאיכא למאן דאסר וההיא דקתני מארסין לאו דברי הכל היא ולא סבירא ליה לרבי יוסי: **אלא אמר רב אשי**. לא תוקמא כתנאי ורבי יוסי מודה בזההיא דמארסין ודקשיא לך ק"ו הוא שאני צין אצילות חדשה י' דמשעה באב דהוי אצילות ישנה ואצלות דרכים הלכך קילא: **במתני'** היתה

מסורת הש"ס

(א) לעיל ט: ב"מ יח. כתובות ג. ע"ש פט: ע"ש סנהדרין כח: ע"ש וי"ע, (ב) תענית כו: א (ג) שם ט: ד (ד) ש"ך לע"א, (ה) נרש"ל, (ו) צ"ל לחשעה באב. יעב"ץ, (ז) נלקמן ספ: א (ח) צ"ל דיוסף הכהן, (ט) צ"ל ביוסף הכהן, (י) צ"ל ויוסף הכהן.

הגהות הב"ח

(א) נב' להבחין איבעית אימא לית ליה ואבעית אימא: (ב) רש"י ד"ה ולא מיטמאה כלומר אינה מצוה. י"ב עיין לעיל דף טו ע"ב: